

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Jagamismajanduse maksustamine – jagamismajanduse arenguga seotud võimalike maksumeetmete analüüs“

(ettevalmistav arvamus eesistujariigi Eesti taotlusel)

(2018/C 081/09)

Raportöör: **Giuseppe GUERINI**

Kaasraportöör: **Krister ANDERSSON**

Konsulteerimistaotlus	ettevalmistav arvamus (eesistujariigi Eesti taotlusel), 17.3.2017
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav seksioon	majandus- ja rahaliidu, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse seksioon
Vastuvõtmine seksioonis	5.10.2017
Vastuvõtmine täiskogus	19.10.2017
Täiskogu istungjärk nr	529
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	168/0/1

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on seisukohal, et digitaalrajanduse keskkonnas sotsiaalset väärtust luues võib jagamismajandus pakkuda Euroopa Liidu liikmesriikide jaoks uut majanduskasvu ja arenguvõimalust, sest see võimaldab koondada kasutamata ressursse ja annab algatuse üksikisikute kätte. Komitee eristab selgelt jagamismajandust, digitaalrajandust ja platvormimajandust, sest nende kaasavuse ja koostöö mõõde on erineva tugevuse ja ulatusega.

1.2. Kuigi jagamismajanduse levimist soodustab ja võimendab uute info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate levik, mille suurepärase vahend on digitaalsed platvormid ja nutitelefonide ulatuslik levik, peab komitee vajalikuks hinnata jagamismajandust tervikuna ja mitte samastada seda täielikult digitaalrajandusega.

1.3. Komitee on arvamusel, et EL ei saa käest lasta võimalust, mida pakub jagamismajandus institutsioonide, ettevõtjate, kodanike ja turgude suhete süsteemi uuendamiseks. Ent arvestades iseäranis asjaomase sektori sujuvat ja kiiret arengut, on hädavajalik, et fiskaalkorralduse süsteeme ja maksustamissüsteeme kohandatakse arukalt ja paindlikult uue jagamismajanduse ja üldisemalt digitaalrajanduse kontekstiga.

1.4. Komitee ei pea vajalikuks uut eraldi süsteemi jagamismajanduse ettevõtjate maksustamiseks. Seevastu peab komitee hädavajalikuks suurendada liikmesriikide ja liikmesriigisest eri haldusasutuste koostööd, et avaliku sektori asutused suudaksid digitaalrajanduse ja jagamismajanduse kiiruse ja dünaamilisusega sammu pidada.

1.5. Komitee soovib, et jagamismajanduse maksustamise süsteem järgiks neutraalsuse põhimõtet (st, et see ei tohi häirida turu arengut). Selleks tuleb välja selgitada maksustamismehhanismid, mis oleksid asjakohased ja õiglased eri ettevõtjatüüpide jaoks, kes tegutsevad jagamismajanduse raames või tavapärares vormides.

1.6. Komitee loodab, et kiiresti kujundatakse välja ühtne ja integreeritud Euroopa süsteem, mis tagaks eri liikmesriikides ühised digitaalmajandust käsitlevad eeskirjad, arvestades digitaalvõrkude loomulikku kalduvust toimida piiriülevalt. Seega oleks sel kahjulik mõju, kui igas riigis kujuneksid õigusraamistikud erinevaks – tarvis on tõelist Euroopa lähenemisviisi.

1.7. Komitee kutsub Euroopa ametivõime üles tegema kõik võimaliku, et luua vormid rahvusvaheliseks koostööks väljaspool Euroopat. Nende eesmärk oleks määrata kindlaks mõned digitaalmajanduse aluspõhimõtted, sest digitaalvõrkude potentsiaal võimaldab praegu digitaalse platvormi abil, mis asub ühes ainsas maailma paigas, hallata teenuste pakkumist ja kaupade vahetamist kogu maailmas.

1.8. Komitee leiab samuti, et tuleks kohandada olemasolevaid eeskirju ja põhimõtteid uue olukorraga, mis erineb varasemast muu hulgas uute tehnoloogiate loodud võimalustest tulenevalt, selleks et tagada kõigi majandustegevuses osalejate – nii tavapärasel viisil kui ka digitaalmajanduse raames tegutsejate – ühetaoline ja proportsionaalne kohtlemine.

1.9. Komitee innustab komisjoni ja liikmesriike tegema koostööd selle nimel, et võtta vastu digitaalmajandust käsitlev üldine õigusraamistik, millega saaks kooskõlastada ja ühtlustada asjaomastele uutele majandusvormidele kohaldatavad fiskaaleeskirjad.

1.10. Komitee leiab, et muu hulgas maksustamissüsteemi hõlpsama haldamise ja eelkõige käibemaksustamise lihtsustamise huvides võib osutada kasulikuks katsetada püsiva virtuaalse organisatsiooniga, arvestades, et digitaalne majandus ja jagamismajandus arenevad üha rohkem piiriüleles ja üha vähem konkreetse piirkonnaga seotud keskkonnas.

1.11. Komitee arvates on samuti oluline meenutada, et lisaks asjakohasele fiskaalsüsteemile on vaja tagada, et kaitstakse: i) tarbijaõigusi, ii) privaatsust ja isikuandmete töötlemise eeskirjade järgimist, iii) töötajaid ja teenuseosutajaid, kes on seotud uute ärimudelite ja koostööplatvormide tegevusega.

2. Sissejuhatus

2.1. Mitmed andmed näitavad, et jagamismajandus on üha kaalukam ja areneb kiiresti. 2015. aastal olid jagamismajandusega seonduvad tulud Euroopa Liidus hinnanguliselt 28 miljardit eurot (vaid üks aasta varem ulatusid need tulud ainult pooleni sellest).

2.1.1. Alates 2015. aastast on suuremate platvormide märkimisväärsed investeeringud selle sektori arengut veelgi hoogustanud: tulevikus võib jagamismajanduse käive kogu Euroopa Liidus hinnanguliselt jääda vahemikku 160–572 miljardit eurot.

2.2. Arvandmed osutavad, et jagamismajandus levib üha rohkematesse sektoritesse ja sel on potentsiaal tekitada lisaväärtust, luua eri tasandi töökohti ja tagada Euroopa tarbijatele tõhusaid teenuseid konkurentsivõimeliste hindadega.

2.3. Samas seonduvad jagamismajandusega mitmed probleemid Euroopa seadusandja jaoks, kellelt nõutakse selge ja prognoositava õigusraamistiku kujundamiseks vajalike põhimõtete ja normide tagamist⁽¹⁾. Reguleerivad meetmed ei tohiks aga õõnestada selles valdkonnas seni ilmnunud suurt innovatsioonipotentsiaali.

2.4. Mõisteid „jagamismajandus“ ja „ühistarbimine“ kasutatakse tihti sünonüümidena: 2015. aastal sisestati sõnaraamatusse „Oxford English Dictionary“ muu hulgas kirje „ühistarbimine“ (*sharing economy*), mille määratlus on järgmine: „majandussüsteem, milles eraisikud jagavad vara või teenuseid kas tasuta või tasu eest, tavaliselt interneti abil“.

2.5. Käesolevas arvamuses kasutatakse mõistet „jagamismajandus“ selliselt, nagu selle võttis vastu Euroopa Komisjon oma 2. juuni 2016. aasta teatises Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa jagamismajanduse tegevuskava“.

2.6. Täpsemalt viitab jagamismajandus ärimudelitele, milles tegevust hõlbustavad koostööplatvormid, mis loovad võimaluse selliste kaupade või teenuste ajutiseks kasutamiseks, mida tihti pakuvad eraisikud.

⁽¹⁾ ELT C 303, 19.8.2016, lk 36, punkt 8.2.4.

2.6.1. Jagamismajandus hõlmab kolme liiki osalisi: i) teenuseosutajad, kes jagavad varasid, vahendeid, aega ja/või oskusi; need võivad olla nii eraisikud kui ka kutselised teenuseosutajad; ii) nende teenuste kasutajad; iii) vahendajad, kes ühendavad veebiplatvormi abil teenuseosutajad kasutajatega (koostööplatvormid). Jagamismajanduse tehingud ei hõlma üldiselt omandiõiguse muutumist ning neid võidakse teha kasumi teenimise või mittetulunduslikul eesmärgil.

2.7. Täpsemalt loob jagamismajandus võimaluse pääseda ühendus- ja koostööplatvormide abil senisest lihtsamini ja tõhusamalt ligi kaupadele ja teenustele, mistõttu on lihtsam ühitada tarbijate nõudlust kaupade ja teenustega, mida võivad osutada kas kutselised või mitte-kutselised teenuseosutajad.

2.8. Tõhusa tehnoloogia ja koostööplatvormide kasutamine on täielikult muutnud paljusid sektoreid, näiteks lühi- ja pikamaavedude sektor, samuti hotellinduse või siis üürimajade või -tubade haldamise sektor, mis võimaldavad korraldada teenuseid nõudluse ja pakkumise ühitamiseks väga tõhusalt ja kiiresti.

2.8.1. Selles raamistikus on kanda kinnitanud mitmeid suuri ettevõtjaid, kes asuvad peamiselt väljaspool Euroopa Liitu ja on selge näide jagamismajanduse kasvavast konsolideerumisest. Neist näidetest ilmneb selle sektori suur kasvupotentsiaal, kuid samas toovad need esile ka õiguslikud probleemid, mida jagamismajandus põhjustab seadusandjatele maksustamissüsteemi tasandil ja seoses töösuhete reguleerimise ning töötajate sotsiaalkindlustuse ja kindlustamisega.

2.9. Peale nende sektorite liitub jagamismajandusega üha rohkem ka muid sektoreid, näiteks teatavad finantsteenused, hooldus- ja tervishoiuteenused. Nendele lisandub lähiaastatel teisi sektoreid, mis asetab jagamismajanduse veelgi tähelepanuväärsemale kohale: seega on selge, et põhjalik arutelu jagamismajanduse õigus- ja fiskaalaspektide üle ei ole mitte ainult kasulik, vaid ka hädavajalik.

3. Jagamismajandus ja uued ärimudelid

3.1. Tänu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendite ja asjade interneti levikule on tekkinud palju uusi tehnoloogiaettevõtteid. Praegu on digitaalmajanduse ja jagamismajanduse sektoris kujunemas hulgaliselt uusi ärimudeleid. Need mudelid eristuvad oma struktuurilt ja ettevõtja mõõtmetelt, samuti oma sihtturgude ulatuselt, tehnoloogia kasutamise viisidelt ja organisatsioonimudelilt. Maksustamistingimuste poolest võib aga tuvastada kolm eri rühma:

- mudel, mis hõlmab ülisuuri ettevõtjaid, kes täidavad veebi vahendusel erinevaid digitaalfunktsioone ja saavad suurema osa oma tuludest kogutud andmete müügist ja haldamisest ning reklaamist (nt Google);
- mudel, mis hõlmab platvorme nõudmise ja pakkumise ühitamiseks ja haldamiseks ning põhineb tarbijate ja teenuseosutajate kokkuviiimisel, kasutades ühendamisvahendina digitaalseid platvorme, ja kus tehingutest saavad tulu nii ühendav platvorm kui ka lõplik teenuseosutaja (nt Airbnb, Uber);
- mudel, mis hõlmab inimeselt inimesele kauplemise platvorme, kus teoorias rahalisi majandustehinguid ei tehta, ent kus võimaldatakse kaupade ja teenuste vahetamist võrdsetel alustel kasutajate ja pakkujate vahel.

3.2. Mudel, mis hõlmab suuri platvorme üldisteks veebiotsinguteks, võimaldab töödelda andmeid ja luua lisaväärtust, mille saab seejärel kohandada konkreetsele tarbijale vajadustele vastavaks ja müüa.

3.3. Sellega seoses soovib komitee juhtida tähelepanu andmete – mida on klassifitseeritud ka n-ö uue valuutana – erilisele väärtusele⁽²⁾. Lisaväärtus on käibemaksuga maksustatav ja sellele kohaldatakse sihtriigi põhimõtet. Siiski on keeruline hinnata väärtusloome suurust eri etappides ja seega määrata kindlaks maksukohustusi.

⁽²⁾ Rohkema teabe saamiseks vt Maailma Majandusfoorumi artikkel <https://www.weforum.org/agenda/2015/08/is-data-the-new-currency/>.

3.4. Uute ärimudelite kiire kasvu tõttu on vaja üldiselt hinnata väärtusloomet ja maksukohustusi.

3.5. Seoses nõudluse ja pakkumise ühitamise platvormidega (Uberi mudel) on oluline eelküsimus võimalus kehtestada turulepääsuks õigusnormid ja nõuded, mis kehtiksid jagamismajanduse valdkonnas tegutsevatele digitaalsetele platvormidele ja eelkõige selliseid platvorme kasutavatele teenuseosutajatele.

3.5.1. Turulepääsunõuded võivad hõlmata halduslube ettevõtja tegutsemiseks, litsentsikohustusi või kvaliteedi miinimumnõudeid (nt ruumide suurus või auto liik, kindlustus- või deposiidikohustus jms). Tekkivat tulu hinnatakse ja see jaotatakse isikule või ettevõttele, kelle suhtes kehtib ettevõtte tulumaksu kohustus.

3.6. Teenuste direktiiviga sätestatakse, et eri liikmesriikides kehtestatud turulepääsunõuded peavad olema põhjendatud ja proportsionaalsed, võtma arvesse asjaomase ärimudeli ja innovatiivsete teenuste eripära ning mitte eelistama üht ärimudelit teisele (neutraalsuse põhimõte).

3.7. Komitee nõustub komisjoni 2016. aasta iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud märkusega, mille kohaselt suurendaks teenuste turgude, sh jagamismajanduse teenuste turgude paindlikum reguleerimine tootlikkust ja võiks hõlbustada uute osaliste turulepääsu, vähendada teenuste hinda ja tagada laiema valiku tarbijate jaoks.

3.8. Seega on jagamismajandusele kehtestatud turulepääsunõuded (juhul kui need on eri riikide õigussüsteemides olemas) loodetavasti kooskõlas teenuste direktiiviga ja tagavad: i) võrdsed tingimused erinevate majandustegevuses osalejate jaoks sektorites, kus kõrvuti eksisteerivad tavapärase ja jagamismajandus; ii) selged ja lihtsad regulatiivsed nõuded, mis soodustavad innovatsioonipotentsiaali ja võimalusi, mida jagamismajandus võib pakkuda üha rohkematele inimestele.

4. Institutsiooniline raamistik

4.1. Kuna jagamismajandus koosneb digitaalsete platvormide kaudu pakutavatest internetipõhistest teenustest, ulatub see vähemalt osaliselt kaugemale territoriaalsuse mõistest, mis iseloomustab tavapärase majandustegevust. Seega on tähtis arendada ka jagamismajanduse tarbeks välja asjakohane ja selge õigusraamistik, mis kajastaks Euroopa Komisjoni üldist eesmärki maksustada kasumit selle tekkekohas.

4.2. Komitee märgib, et õiguskindlust toetaksid eeskirjad, mille alusel loetakse, et jagamismajandusteenusid pakkuvatel või edendavatel ettevõtjatel on maksuseos Euroopaga. Seoses sellega ja pidades silmas digitaalsete ettevõtjate erijooni, arutatakse praegu võimalust töötada püsiva virtuaalse organisatsioonina määratletud ettevõtjate jaoks välja virtuaalne püasukoht. See on kasulik lähenemisviis, mille abil lahendada seda laadi tegevuse puhul asukoha kindlaksmääramise probleem, ent see nõuab põhjalikku kaalumist ja asjakohast uurimist lähiaastatel. Nii saaks ELis määrata kindlaks asukoha digitaalsel turul tegutsemiseks, tagades, et tehingute majanduslik väärtus maksustatakse Euroopas ja üldisemalt seal, kus see väärtus loodi.

4.3. Jagamismajandus võib koostööplatvormide kaudu tehtavate maksete digitaliseerimise ja taoliste maksete täieliku jälgitavuse tulemusena lihtsustada riiklike maksuhaldurite tööd. Maksesüsteemide ülesehitus võib jagamismajanduses osalejate jaoks lihtsustada maksukohustuste täitmist, nagu näiteks Eestis, kus koostöös digitaalsete platvormidega on sõidukijuhtide ja teatavate teenuseosutajate jaoks lihtsustatud maksude deklareerimise protsessi.

4.4. Kokkuvõttes loodab komitee, et täpse ja jälgitava teabe vahetamine maksuhaldurite, ettevõtjate ja koostööplatvormide vahel aitab vähendada jagamismajanduse valdkonnas maksude maksmisega seonduvat halduskoormust ja finantsjärelvalveasutuste koormust maksude sissenõudmisel ning et selle koostöö muudab lihtsamaks tehnoloogiline keskkond, kus tehinguid tehakse.

5. Jagamismajanduse maksustamine

5.1. Seoses jagamismajanduse maksustamisega tuleb juhtida tähelepanu sellele, et Euroopa Komisjoni loodud digitaalrajanduse maksustamist käsitlev eksperdirühm järeldas oma 28. mai 2014. aasta aruandes, et ei digitaalrajanduse ega -ettevõtjate jaoks ei peaks kehtestama eri maksustamiskava, asjakohasemaks peetakse kehtivate eeskirjade ja maksumudelite kohandamist uue olukorraga, kasutades maksukohustuse täitmise haldamiseks jagamismajanduse platvormidel tehtavate tehingute ulatuslikku jälgitavust.

5.2. Praktilisel tasandil peavad Euroopa Komisjon ja riiklikud maksuhaldurid pöörama erilist tähelepanu uutele ärimudelitele, eriti siis, kui platvormid asuvad väljaspool ELi, et püüda jaotada loodud majanduslikust väärtusest tulenev maksukoormus õiglaselt ja proportsionaalselt eri osalejate – teenuseosutajate, kasusaajate ja vahendusplatvormide vahel.

5.3. Komitee leiab, et jagamismajanduse maksustamist käsitlevate üldiste eeskirjade ja põhimõtete vastuvõtmisel tuleks kasutada mõistlikku ja proportsionaalset lähenemisviisi. See lähenemisviis peaks tagama sektori ettevõtjatele selged ja prognoositavad eeskirjad, nii et nende järgimisega ei kaasneks liigseid kulusid, mis võiksid seada ohtu hiljuti väljakujunenud sektori arengu, mille tulevikuväljavaated on paljulubavad, kuid mitte täielikult prognoositavad ega mõõdetavad.

5.4. Iga tulevase Euroopa algatuse puhul, mis käsitleb digitaalrajanduse ärimudelite maksustamist, tuleks võtta arvesse Euroopa Komisjoni viimaste aastate erinevaid maksustamise vältimise vastaseid algatusi, nii et kõik reguleerivad sammud oleksid kooskõlastatud kõikehõlmava ja järjepideva tegevuskava osana.

5.5. On vaja kooskõlastatud digitaalrajanduse maksustamise algatust, et tugevdada Euroopa siseturgu ja edendada selle arengut, kuna see on valdkond, mis juba praegu moodustab märkimisväärse osa Euroopa majandusest ja mille roll muutub järgmistel aastatel veelgi tähtsamaks.

5.5.1. Sellega seoses pakuvad aluslepingu artiklid 113 ja 115 kindlat õiguslikku alust, mille põhjal kavandada jagamismajanduses nii otseseid kui ka kaudseid maksustamiseeskirju, mille abil konsolideerida siseturgu ja parandada selle toimimist.

5.6. Mõned liikmesriigid on otsustanud luua digitaalrajanduse maksustamiseks uued siduvad õigusaktid, samas kui teised on kiitnud heaks selle valdkonna ettevõtjatele suunatud juhised. Nagu juba märgitud, oleks siiski tarvis Euroopa tasandi algatust digitaalrajanduse maksustamise kohta.

5.7. Komitee loodab seega, et Euroopa tasandil on võimalik võtta seadusandlikke meetmeid, mis käsitlevad digitaalrajanduse maksustamist, nähes ette asjakohase kooskõlastamise liikmesriikide vahel ja nende kaasamise, et tugevdada siseturgu ja kasutada täielikult ära digitaalrajandusest tulenevaid võimalusi.

5.8. Jagamismajanduse raames teenuste osutajad on kahtlemata maksukohuslased, siiski on raskusi maksumaksjate väljaselgitamisega, muu hulgas seetõttu, et nad võivad tegutseda nii kutselisel (nt pidevalt teenust pakkudes) kui ka mitte-kutselisel (lisisissetuleku saamiseks, ilma et teenuse osutamisest saaks elukutse) tasandil. Peale raskuse maksumaksjate kindlaksmääramisel on tihti keeruline ka maksustatavat tulu täpselt mõõta.

5.9. Sellega seoses arvab komitee, et miinimumsissetuleku piirmäärade kehtestamine on kasulik viis otsustamiseks, kas konkreetset tegevust peetakse kutseliseks või mitte. Komitee loodab siiski, et selliste piirmäärade valik on nõuetekohaselt tõendatud või põhjendatud.

5.10. Seoses uute ärimudelitega on topeltmaksustamise ja maksustamise kuritarvitamise vältimiseks vaja kooskõlastamist ELi tasandil. Iseäranis nõudluse ja pakkumise platvormide abil tegutsevate ettevõtjate jaoks peavad liikmesriigid kasutusele võtma maksustamismudelite parimad tavad ja neid rakendama. Euroopa Komisjon peab tagama õigusnormide kooskõla, määraes direktiivi abil kindlaks mõned ühised eeskirjad.

5.11. Samal ajal kutsub komitee riiklikke finantsasutusi üles avaldama suuniseid, et pakkuda selgeid juhiseid jagamismajanduses tegutsevatele teenuseosutajatele. Kuna teenuseosutajad on tihti eraisikud, tuleb neile kindlasti anda teavet maksukohustuste kohta, sest sageli nad ei tea, kui nad muutuvad maksukohuslaseks.

5.12. Komitee loodab, et Euroopa ja riigi tasandi eeskirjades sätestatakse mehhanismid, millega edendada jagamismajanduses tegutsevate ja maksuhaldurite koostööd. Tänu kindlate ja jälgitavate andmete kasutamisele võib see koostöö soodustada maksustamise lihtsustamist ja läbipaistvust, jõudmaks mõne tegevuse puhul võimaluseni, et digitaalplatvormid võivad koostöös maksuhalduritega ise toimida maksu kinnipidajana.

5.12.1. Sellega seoses rõhutab komitee, et maksukindlusele tuleb pöörata erilist tähelepanu uute ärimudelite kiire arengu ja kasvu ajal, mis suurendab muret maksustamisteemadega seotud ebakindluse ja selle mõju pärast piiriülesele kaubandusele ja investeerimisele, eelkõige rahvusvahelise maksustamise kontekstis ⁽³⁾.

5.13. Komitee märgib, et jagamismajandus võib laiendada riiklikku maksubaasi, luues uusi töökohti ja tuues majandusse uusi vahendeid. Asjaomase uue aluse kasutamist silmas pidades peaksid riikide pädevad asutused arendama välja tõhusamad teabe vahetamise ja jagamise süsteemid. Need andmed kombinatsioonis uute tehnoloogiliste võimalustega võivad suurendada maksukindlust ja vähendada nii teenuseosutajate kui ka maksuhaldurite kulusid. Kuna digitaalne platvorm, teenuseosutaja ja klient võivad asuda eri liikmesriikides, tuleb küsimust ELi tasandil põhjalikult uurida, et pühendada asjakohast tähelepanu andmete piiriülesele kaitsele.

6. Käibemaks

6.1. Seoses tegevusega jagamismajanduse valdkonnas ja sellega, kas selle suhtes kohaldada käibemaksu, tuleb esmalt eristada erinevate uute ärimudelite tegevused, nt otseselt koostööplatvormide kaudu toimuvad tegevused, neist tegevustest, mida pakuvad üksikud teenuseosutajad, kes on sellistele platvormidele registreerunud, ja mudelitest, mille puhul platvormide kaudu arendatakse eri tegevusi, nt pinna või kasutajaandmete müük reklaamteadeteks.

6.2. Viimati nimetatud juhtudel kohaldatakse ettevõtete suhtes juba ettevõtte tulumaksu. Nad koguvad kasutajatelt teavet – iga kord, kui kasutaja sisestab midagi otsingumootorisse, koguvad ettevõtjad teavet, mille nad võivad müüa reklaami edastajatele ja muudele huvitatud pooltele. Kui tekib tulu, tuleks andmevahetuse (andmete kogumine ja müük) eest tasuda käibemaksu.

6.3. Mudelite puhul, mis põhinevad nõudluse ja pakkumise ühitamisel, võib järeldada, et need loovad lisaväärtust, pakkudes teenuseid ja võimaldades klientide ja sõidukijuhtide tehinguid/vahetust; seega peaks see lisaväärtus olema käibemaksuga maksustatav.

6.4. Üldjoontes tuleb käibemaksustamise eesmärgil eristada kolme erinevat olukorda, mis on seotud jagamismajanduse raames pakutavate teenuste eest tasumise meetoditega: i) juhud, kui osutatavate teenuste eest tuleb maksta teatav rahasumma; ii) juhud, kui teenuste eest ei tasuta rahaga, vaid tasuks on teine teenus või on tasu mitterahaline, ja iii) juhud, kui teenust osutatakse tasuta ja igasuguse vastuteeneta.

6.5. Eespool punktis i kirjeldatud juhtudel kehtivad käibemaksueeskirjad saab tuletada eeskirjadest ja põhimõtetest, mille on sätestanud Euroopa Liidu Kohus, samas kui punktis ii nimetatud juhud võivad mitte kuuluda praegu kehtivate käibemaksueeskirjade kohaldamisalasse.

6.5.1. Seoses praktiliste asjaoludega, mis võivad kaasneda punktis ii kirjeldatud juhtudega, kutsub komitee üles uurima, kas jagamismajanduse platvormide tegevusvaldkondade suhtes kehtib käibemaksukohustus. Seda valdkonda reguleeriv õigusraamistik on praegu tõesti ebaselge, eelkõige teenuste puhul, mille eest, nagu eespool mainitud, ei tasuta rahas, vaid kasutatakse kaubanduslikul eesmärgil andmeid tarbijate, nende eelistuste ja harjumuste kohta.

⁽³⁾ Teabe saamiseks vt IMFi/OECD aruannet G20 rahandusministritele maksukindluse kohta.

6.6. Komitee arvates peab komisjon oma tegevuskavas käsitlema ja reguleerima käibemaksuküsimust jagamismajanduses, rakendades võimaluse korral alla teatava piiri jäävate käibekünniste puhul lihtsustatud eeskirju ja põhimõtteid – nagu mõnes riigis on juba tehtud –, selleks et piirata eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning aeg-ajalt teenuseid osutavate eraisikute kulusid seoses õigusnormide järgimisega.

6.7. Euroopa Komisjon ja riiklikud maksuhaldurid peaksid edendama koostööd ja kooskõlastamist käibemaksueeskirjade rakendamisel jagamismajanduse valdkonnas.

7. Lõppmärkused

7.1. Komitee toetab Euroopa Parlamendi raportit Euroopa jagamismajanduse tegevuskava kohta, milles parlament märgib, et Euroopa ettevõtjatel on kalduvus luua koostööplatvorme sotsiaalsetel eesmärkidel, ja tunnistab üha suurenevat huvi koostööpõhiste ettevõtlusmodelitele tugineva jagamismajanduse vastu ⁽⁴⁾.

7.2. Jagamismajanduse konkreetsed omadused, selle innovatsioonipotentsiaal ja vajadus viia maksustamiseeskirjad kooskõlla selle valdkonna üha kiirema arenguga räägivad selle kasuks, et kaasata kodanikuühiskonna organisatsioonid Euroopa Komisjoni konsulteerimis- ja analüüsimistegevusse, mille eesmärk peaks olema tuua kokku jagamismajanduse sidusrühmad, ELi institutsioonide ja riiklike finantsasutuste esindajad ning teadlased, et alustada jagamismajanduse maksustamise küsimusi käsitlevat arutelu.

7.3. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles esitama täiendavaid soovitusi, kuidas parandada teabevahetust riiklike maksuhaldurite vahel ja kohaldada teenuseosutajate suhtes võrdseid maksustamistingimusi. Komitee peab vajalikuks võtta vastu täiendav arvamus, et hinnata täiendavalt maksupoliitika nõudeid ning digitaalmajanduse maksustamise mõju ja tulemusi.

7.4. Seoses jagamismajanduses osalevate töötajate ja tarbijate õigustega viitab komitee arvamusele „Ühistarbimine ja iseregulatsioon“ ⁽⁵⁾. Samas tuleb sel taustal meenutada, et jagamismajandus avaldab tööturule väga suurt mõju, mis nõuab eritähelpanu pööramist töötajate kaitsele, iseäranis sotsiaalmaksete ning ravi- ja sotsiaalkindlustusmaksete osas.

7.4.1. Sellega seoses rõhutab komitee veel kord vajadust arvestada jagamismajanduse mõju tööturule ja juhib tähelepanu sellele, et töötajate ja teenuseosutajate täielik kaitse on eesmärk, mida ELi ja riikide seadusandjad peavad pidevalt meeles pidama.

Brüssel, 19. oktoober 2017

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Georges DASSIS

⁽⁴⁾ 11. mai 2017. aasta raport Euroopa jagamismajanduse tegevuskava kohta (2017/2003(INI)).

⁽⁵⁾ ELT C 303, 19.8.2016, lk 36, punkt 8.2.4.